

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

TRIDESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

TI KAŽEŠ:
JA JESAM KRALJ

EVIPOVIC

STUDENI

Ned. 24.

TRIDESET I ČETVRTA
NEDJELJA KROZ GODINU
KRIST KRALJ;
Krizogon; Krševan

Pon. 25. **Katarina Aleksandrijska;** Erazmo

Uto. 26. Konrad; Leonard; Dubravko

Sri. 27. Maksim; Severin; Virgilije

Čet. 28. Sosten; Jakov Markijski

Pet. 29. Saturnin; Illuminata; Svjetlana; Vlasta

Sub. 30. **Andrija apostol;** Hrvoslav

Naslovnica: Emanuel Vidović, **Gotički Krist**
Slika preuzeta s:
<https://www.matica.hr>

mihael

32-33/2024.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela
MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XVIII. (2024.), broj 34 (624);
trideset i četvrta nedjelja kroz godinu,
24. studenoga 2024.

Kontakt:

vlač. **Željko Rakošec**, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Služiti vlast 25

SLUŽBA RIJEČI

TRIDESET I ČETVRTA
NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Ti kažeš: ja jesam kralj. 4

HOMILIJA

Moje kraljevstvo nije odavde 8

KATEHEZA

Obitelj, politika i Kristovo kraljevanje 10

Mali vjeronaučni leksikon 13

BLAGDAN

Sveti Andrija - pravi adventski svetac 14

MEDITACIJA

Svjedočim za istinu 25

OBLJETNICA

Ozdravljenje sjećanja
osvrta na hodočašće u Vukovar 16

Naši pokojni 20

Služiti vlast

Baš u ovo naše vrijeme, pogođeno različitim napadajima, kad imamo sve više naroda koji se zavijaju u crno i broje svoje žrtve, dok bijesni ljudska sila i dok se pokazuje nadmoć nad ostalima, baš u ovo naše vrijeme oči nam otvara i srce ispunja svetkovina Isusa Krista – Kralja svega stvorenja. I ne samo u naše vrijeme. Crkva stalno upire pogled u Krista i svim ljudima i vremenima pokazuje na onoga koji je istinski Kralj i koji ima pravu moć u svojoj ruci. No ipak se njegova vlast razlikuje od zemaljskih vlasti. U biti, njegova vlast je vlast u pravom smislu te riječi. Jedini on ima vlast nad svime.

Tu njegovu vlast ponekad je teško razumjeti budući da nije od ovoga svijeta i ne podliježe ljudskoj logici vladanja nad drugima. Njegova vladavina zapravo je služenje u ljubavi. Njegova vladavina tako pogađa u srce – u središte ljudske osobe. Paradoks te vlasti ne ostavlja srce ravnodušnim. Razmišljanje o Božjoj vladavini često izaziva čovjeka na dvije stvarnosti: da dopusti Božju vladavinu nad sobom, da mu se pokori ili da odvрати svoje srce od Boga i krene drugim putem.

Prikazivanje Krista u sjaj zaodjevenog stavlja pred nas svu bistrinu i svu uzvišenost te vlasti. Njegova vlast sjaji, poput zlata je i čovjek je se ne može nagledati. A ona svojim sjajem blješti i rasvjetljuje tmine svakog čovjeka koji svoj pogled upravi k njoj. Božja vlast čini da i oni koji su »zaodjenuti Kristom«, koji su kršteni u njegovo ime, da i oni svijetle tom istom vlašću. Tako se njegova vlast očituje na ovome svijetu: u našem služenju drugima u ljubavi. Upravo onako kako nas je i on sve poučio: »Tko želi biti prvi, neka bude zadnji od svijeta i sluga svima!« (Mk 9, 35) Priklanjajući se njegovom primjeru postajemo u ovome svijetu bogonosci i drugima navjestitelji Božje vlasti.

Služimo jedni drugima i budimo tako oni koji rasvjetljuju ovaj svijet sjajem Božje vlasti kako bismo nadvladali one koji ga žele zaviti u crno. Neka svijet sjaji i pokaže svoju podložnost jedinome Kralju - Isusu Kristu!

Prvo čitanje: Dn 7,13 - 14

Vlast njegova vlast je vječna

Čitanje Knjige proroka Danijela

Gledah u noćnim viđenjima
i gle, na oblacima nebeskim dolazi
kao Sin čovječji.

On se približi Pradavnome
i dovedu ga k njemu.

Njemu bi predana vlast,
čast i kraljevstvo,
da mu služe svi narodi,
plemena i jezici.

Vlast njegova vlast je vječna
i nikada neće proći,
kraljevstvo je njegovo vječno
I nikada neće propasti.

Riječ Gospodnja

Prvo čitanje je iz knjige proroka Danijela. Knjiga je nastala u vrijeme seleukidskog vladara Antioha IV. Epifana (175.-164. pr. Kr.). Antioh IV. provodio je agresivnu helenizaciju. Židovima je zabranio sve vjerske blagdane i obrede. Ta zabrana obilježena je žestokim progonima protivnika helenizacije.

Danijelova knjiga nastoji ohrabriti i poduprijeti Židove da ne ostavljaju svoju vjeru dajući im nadu u skori svršetak progona. Dva retka iz današnjeg čitanja uzeta su iz sedmog poglavlja koje simbolički opisuje vladavinu četiriju poganskih carstava: Babilonaca, Medijaca, Perzijanaca i Grka. Nakon tih vladavina prorok najavljuje Sina čovječjeg koji „na oblacima nebeskim dolazi“. Dolazak na oblacima u biblijskom govoru označuje Božju objavu. Bog, „Pradavni“ opisan je kao kralj pred kojega, po ondašnjim pravilima ponašanja dovedu Sina čovječjega, jer pred kralja nitko ne dolazi sam. Pradavni ga postavlja vladarom cijeloga svijeta. Budući da mu je sam Bog predao vlast, njegova vlast je vječna.

Otpjevni psalam: Ps 93, 1ab.1c-2.5

Gospodin kraljuje, u sjaj zaodjeven!

Gospodin kraljuje, u sjaj zaodjeven,
Gospodin zaodjeven moći i opasan.

Čvrsto stoji krug zemaljski,
neće se poljuljati.
Čvrsto je prijestolje tvoje odiskona,
ti si od vječnosti!

Tvoja su obećanja vjere predostojna,
svetost je ures Doma tvojega,
Jahve, u sve dane!

*Psalam 93. jedan je od psalama ustoličenja kralja.
U pokušaju razumijevanja tog psalma treba svratiti pozornost na dvije stvari.
- Psalam je izvorno govorio o Božjem kraljevanju, ne predviđajući Kristovu kraljevsku vladavinu.
- Kraljevstvo o kojem govori je vječna stvarnost.
Za kršćansko tumačenje, mnogi tekstovi Starog zavjeta koji govore o Jahvi mogu se primijeniti na Krista. Po Kristu, od vremena njegova uzašašća nadalje, Otac ostvaruje svoje kraljevstvo. Do tog zaključka dolazimo slijedeći Pavlova tumačenja Staroga zavjeta (da je stijena Krist).*

Drugo čitanje: Otk 1, 5-8

Knez kraljeva zemlje ...
učini nas Kraljevstvom, svećenicima

Čitanje Otkrivenja svetoga Ivana apostola

Isus Krist, Svjedok vjerni,
Prvorođenac od mrtvih,
Vladar nad kraljevima zemaljskim.
Njemu koji nas ljubi,
koji nas Krvlju svojom otkupi od naših grijeha
te nas učini kraljevstvom,
svećenicima Bogu i Ocu svojemu:
Njemu slava i vlast u vijeke vjekova!
Amen!

Gle, dolazi s oblacima
i gledat će ga svako oko,
svi oni koji su ga proboli, i
naricat će nad njim
sva plemena zemaljska.
- Da! Amen.

Ja sam Alfa i Omega,
govori Gospodin Bog -
Onaj koji jest
i koji bijaše
i koji dolazi,
Svevladar.

Riječ Gospodnja

Drugo čitanje je iz Knjige otkrivenja koja je nastala za progona kršćana u vrijeme cara Domicijana (81.-96.).

*Pisac oslovljava Isusa naslovima **Krist, svjedok, prvorođenac od mrtvih i vladar**. Tim riječima želi naglasiti Isusovo božanstvo podsjećajući istodobno na njegovu smrt (svjedok, svjedočio je pred Rimljanima i židovskim Velikim vijećem), uskrsnuće (prvorođenac od mrtvih) i uzašašće (vladar).*

Usklik "Njemu koji nas ljubi, koji nas krvlju svojom otkupi od naših grijeha te nas učini kraljevstvom, svećenicima Bogu i Ocu svojemu: Njemu slava i vlast u vijeke vjekova! Amen!", uzet iz bogoslužja prve Crkve, govori o kršćanima - svećeničkom narodu Božjem - koji svojim životom i bogoslužjem slave i hvale Boga.

Na kraju, pisac donosi sliku o Sinu čovječjem iz Danijelove knjige i u potpunosti je primjenjuje na uskrslog Krista koji će doći na oblacima suditi žive i mrtve. Time je htio dati nadu kršćanima da će progoni prestati, da će svatko odgovarati za svoja djela, progonitelji će se obratiti, a Crkva će nadživjeti progone.

Izrazom "Ja sam Alfa i Omega!" prvim i posljednjim slovom alfabeta izriče vjeru da od Boga sve počinje i u Bogu sve završava.

Izraz "Onaj koji jest i koji bijaše i koji dolazi" prijevod je Božjeg imena Jahve objavljenog Mojsiju. Tim imenom naglašava se da je Bog prisutan u svijetu i ispunjava svoj plan spasenja bez obzira koliko se činilo da ga nema i da je zlo prevladalo.

Evandjelje: Iv 18, 33b-37

Ti kažeš: ja jesam kralj.

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu

U ono vrijeme:

Pilat upita Isusa:

- *Ti li si židovski kralj?*

Isus odgovori:

- *Govoriš li ti to sam od sebe ili ti to drugi rekoše o meni?*

Pilat odvrati:

- *Zar sam ja Židov? Tvoj narod i glavari svećenički predadoše te meni. Što si učinio?*

Odgovori Isus:

- *Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi moje kraljevstvo bilo od ovoga svijeta, moje bi se sluge borile da ne budem predan Židovima. Ali kraljevstvo moje nije odavde.*

Nato mu reče Pilat:

- *Ti si dakle kralj?*

Isus odgovori:

- *Ti kažeš: ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas.*

Riječ Gospodnja

Suđenje pred Pilatom odvija se nakon gotovo stogodišnje rimske okupacije (Pompej je 63. pr. Kr. zauzeo Palestinu, a suđenje Isusu je 30. po Kr.). San velike većine Židova je oslobađanje od tuđinske vlasti.

Nakon Aninog i Kajfinog ispitivanja Isus je predan Pilatu predstavniku rimske vlasti.

Izraz „židovski kralj“ je jedan od ključnih u ovom ulomku zbog svoje dvoznačnosti.

Za Židove, taj izraz označuje Mesiju koji će uspostaviti kraljevstvo Božje. Za Rimljane znači možebitnog vođu oružane pobune protiv njihove vlasti. Proglašavanje židovskim kraljem za židovske glavare je grijeh, a za Rimljane pobuna koja se kažnjava smrću. Optužnica je u svakom slučaju morala „proći“.

Isus sebe nije zatajio. Priznaje da je Kralj, ali da njegovo kraljevstvo nije od ovoga svijeta. To znači da nije utemeljeno niti ljudskom voljom niti snagom. Istodobno to ne znači da Isusovo kraljevstvo nije u ovome svijetu. Ono ne treba vojsku da bi ga branila, ali će se kraljevstva od ovoga svijeta često vojskom braniti od njega.

Komentari čitanja V. B.

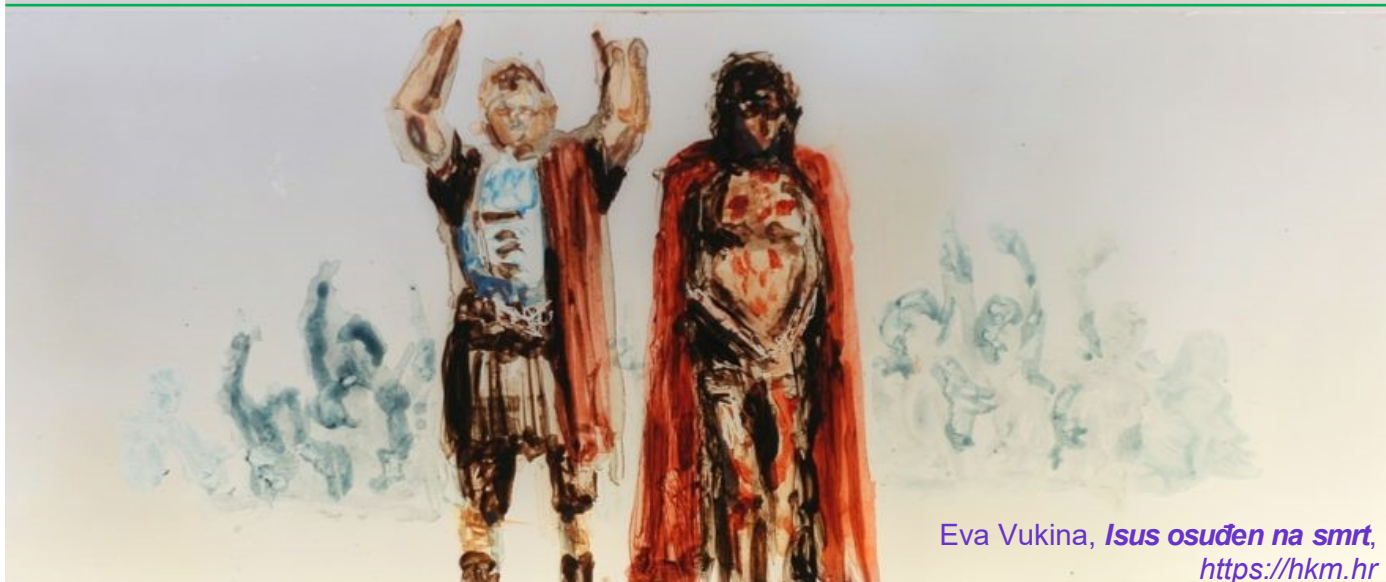
Moje kraljevstvo nije odavde

Nazivam ga Kraljem jer se On zapravo pokazao slugom, a ljudi oko mene i ja s njima smo Njegovi prijatelji!

Danas slavimo svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja. Svetkovina je to, možemo reći, novijega datuma (1925., u sklopu 1600. obljetnice Nicejskog sabora na kojem je „definiran“ odnos Boga Oca i Sina), kojim se htjelo naglasiti stvarnost Kristova kraljevstva nad svijetom i čovjekom, posebice protiv nadolazećih režima koji svojim „antropologijama“ htjedoše (i hoće) neke druge kraljeve i kraljevstva. Ako je Krist kralj svega stvorenoga, a jest, što to konkretno znači za mene danas? Ako je Krist kralj, a jest, možemo li reći da je on dobar kralj? Da je u njegovom kraljevstvu sve pod kontrolom? Kažemo u teologiji, pozivajući se na evanđelje, da je Božje kraljevstvo već ovdje na zemlji prisutno, kao u klici. Pitamo se gdje to kraljevstvo možemo vidjeti, doživjeti, iskusiti? Je li doista sve pod kontrolom? U zemlji koju zovemo „sveta“ – nije! A izgleda ni drugdje! Tako se na prvi pogled čini.

Prije nego počnemo maštati o Božjem kraljevstvu na zemlji, pokušajima ostvarenja teokratskog sustava tamo gdje nije potreban niti smislen, na zemlji, valja nam

zaviriti u Bibliju, posebice u današnja čitanja i pokušati razmatrati o kraljevstvu kojemu je Krist kralj. U današnjem evanđelju (Iv 18, 33b-37) slušamo dijalog Isusa i Pilata. I već na početku Pilat upita Isusa ono zbog čega se Isus i našao pred njim: je li on kralj židovski? A Isus, prozrevši Pilatovu neuvjerljivost pri upitu odgovara protupitanjem: je li ti to drugi rekoše o meni? I upravo se ovdje nalazi problem Pilata: sluša i oslanja se na iskaze o Isusu preko drugih, što će ga kasnije skupo stajati. A Isus mu ustvari ne bijaše nikakva prijatelj za vlast. Prije kritika savjesti! A ti drugi mu uporno priljepljivaše naziv kralja kako bi ga mogli osuditi, naziv koji za samoga Isusa nije uobičajen, da se tako izrazim. Naziv je to koji Isus nije koristio obično. U evanđeljima se Isus drugačije predstavlja. Sjetimo se samo izvješća o Isusovoj mucu kako nam ju donose sinoptici i Isusove suzdržanosti na upit o njegovom kraljevstvu/mesijanstvu. On im reče: Ja Jesam! Nije to neka puka potvrda njihovog pitanja, kao da bi članovi Sinedrija sada došli na svoje. Isus im veli: ja sam Gospodin (Ja Jesam – ego eimi – JHWH). Time je rekao sve, i više nego što su zamišljali!

Eva Vukina, *Isus osuđen na smrt*,
<https://hkm.hr>

Zanimljivo je uočiti da nakon govora kojeg u Ivanovu evanđelju Isus upućuje Pilatu, o svome kraljevstvu koje nije odavde, Pilat pita (ili možda odgovara?): ti si kralj!? Isus se nadoveže: ti kažeš, ja sam kralj. Kao da Pilat počinje shvaćati da Isusova pretenzija nije moć, da će i Pilat opstati kraj Isusa, da su Isusovi „apetiti“ drugačiji. Što je najvažnije, sada mu Isus ne predbacuje da priča nešto što i sam ne misli. Između onoga „drugi ti rekoše“ i „ti kažeš“ stoji Isus koji ako ništa koleba mišljenje jednoga moćnika! Isusovo kraljevstvo nije ono koje zamišljah(j)u židovi. On je došao služiti i život dati za mnoge! Zato je njegov križ njegova proslava, njegovo kraljevstvo. Isus s križa kraljuje! I upravo zato ga osobno ispovijedam Bogom i Spasiteljem svega stvorenja što je došao živjeti na zemlji, kao čovjek, iskusiti ono što čovjek kuša. Nemoć križa postaje moć kojom Krist privlači sve ljude k sebi. Krista nazivam Spasiteljem upravo stoga što meni, u mom konkretnom životu progovara kao onaj koji je tu, moj bližnji koji ima sućuti za mene jer je preko križa osjetio kako je kada jako, jako boli, i na taj način prelazi moje stroge kriterije. Nazivam ga Kraljem jer se On zapravo pokazao slugom, a ljudi oko mene i ja s njima smo Njegovi prijatelji! Nismo podanici! Koji paradoksi! Stoga možemo reći da sve patnje što se danas, posebice ovih dana događaju u svijetu i nad kojima se sablažnjavamo, nisu poraz Boga, još jedno razočarenje koje nam priređuje. Nasuprot

nemoći Božjoj na križu i u čovjeku patniku stoji moć čovjeka koji je spreman i samoga Boga ubiti. A kamoli čovjeka! To je taj moćni čovjek! Čovjek koji želi biti vlasnik drugoga. I zato se ta Božja nemoć, Njegov prividni poraz pokazuje kao konačna pobjeda jer čovjeka ne ostavlja u nemilosrdnim rukama njega samoga.

Ovdje nam u pomoć priskače drugo čitanje današnje svetkovine (Otk 1, 5-8), govoreći o Isusu kao o onome koji nas ljubi, koji nas svojom krvlju otkupi od naših grijeha te nas učini kraljevstvom... Bogu i Ocu svojemu. Između Boga i čovjeka, ostvarenja kraljevstva Božjega na zemlji, barem u klici, postavio se grijeh koji je rodio i nastavlja rađati i svoje strukture, lance, circulus vitiosus koji nas melje, proždire. Ali ne treba grijeh ukloniti da bismo ga se oslobodili, kako neki misle, nego ga priznati. I upravo pogled na križ, ili bolje, pogled s križa, znaka Božje i naše nemoći, postaje sredstvo našega čišćenja i ulaska u Božju logiku, ulaska u Božje kraljevstvo ostvarivanja odnosa služenja, a ne gospodarenja. Znak križa nije stvar prošlosti. Dapače! Upravo nam križ svojom nemoćnom snagom otvara prostore budućnosti, prostore napretka u humanosti, plodna tla na kojima Bog može posijati svoje sjeme koje treba uzrasti i donijeti obilne plodove.

Ne boj se, stado malo...

fra Antonio Šakota, <https://www.fra3.net>

Obitelj, politika i Kristovo kraljevanje

Pred kraj posljednje svetopisamske knjige otkrivamo da konjanik konja bijelca iz Ivanovih viđenja nosi imena *Riječ Božja i Kralj kraljevâ i Gospodar gospodarâ* (Otk 19,11-16). Riječ je o važnoj pouci da je Isus Krist taj koji kraljuje i gospodari ovim svijetom i da je njegovo kraljevanje i gospodstvo u umnosti, smislu i poretku. Taj božanski *Logos*, ili na hrvatskom um, misao, smisao, počelo, red ili poredak, povijesno se najjasnije očitovao kroz dva naravna oblika ljudskoga zajedništva. Prvi oblik je onaj najosnovniji, a to je obitelj. *Logos* se u svijetu očitovao kroz jedinstvene, pobožne i bogobojazne obitelji koje je Bog blagoslivljao dobrim djelima, duhovnim zvanjima i svetim potomcima poput obitelji svete braće Bazilija i Grgura Nisenskog ili obitelji sv. Male Terezije. No *Logos* se jednako tako očitovao i kroz kršćanska društva u kojima je vladalo jedinstvo kroz zajedničku vjeru, kulturu i vršenje naravnoga i Božjega zakona, na čelu sa svetim monarsima poput sv. Stjepana u Mađarskoj, sv. Ljudevita u Francuskoj, sv. Kazimira u Poljskoj i Litvi ili sv. Margarete Škotske.

Znak Kristova kraljevanja

Znak Kristova kraljevanja nad takvim zajednicama bila je ponajprije poslušnost Božjoj riječi o onome što je dobro i što je zlo za čovjeka. Poslušnost stavlja čovjeka u položaj djeteta i prijatelja Božjega, a ujedno i prijatelja ljudi jer mi volimo jedni druge kada vršimo Božje zapovijedi (usp. 1 Iv 5,2). Za razliku od toga, pojedinci i zajednice koji si svojataju autoritet onih koji sami određuju što je dobro, a što je zlo, odnosno onih koji proglašuju da je ljudska narav drukčija nego onakva kakvom ju je Bog stvorio, samim tim činom odbacuju svoj položaj djece i prijatelja Božjih i prijatelja braće ljudi, i zauzimaju položaj Zakonodavca i Sudca, tj. položaj Krista Kralja. Takvo svojatanje, osim što predstavlja jedan oblik idolatrije i nepravde, predstavlja i preuzimanje na sebe tereta odgovornosti koji čovjek nije sposoban nositi. Obiteljski i politički život time postupno postaju nesnošljivi jer nadilaze ljudske umne i djelatne moći da učine vlastiti i zajednički život radosnim i svrhovitim.

O težini toga tereta i veličini ljudske nemoći mnogi od nas su se mogli osvjedočiti u vrijeme blagdana prilikom tradicionalnih obiteljskih okupljanja. Trenutke obiteljske topline i zajedništva

zasjenili su turobni društveno-politički problemi o kojima smo nadugo i naširoko razglabali. Možda smo pritom uočili da su našim obiteljima zavladaile iste one sile koje vladaju našom političkom zajednicom: podjele, nesloge, pojedinačni interesi, materijalizam, racionalizacija grijeha i zla, odbijanje da ponajprije ljubimo one s kojima živimo u svome domu i u svojoj zemlji. Cjelokupno takvo stanje stvari možda je neke od nas potaknulo da se zatvorimo u sebe ili da se angažiramo u nekakvom obliku aktivizma. No, možemo li se zatvaranjem u sebe zaštititi od loših utjecaja i pronaći mir i radost? Može li aktivizam uspjeti ako nema podršku javnog autoriteta? Pa čak i da uspije, u čemu bi se sastojao takav uspjeh ako bi srca ljudi ostala nepromijenjena u odbacivanju naravnoga i Božjega zakona? Zsigurno bismo se ubrzo ponovno našli u sličnoj situaciji, ako ne još i goroj, kao što nas to povijest nažalost uči.

Kristov primjer i primjeri svetaca nas stoga radije uče jednoj vrsti aktivne zauzetosti. Aktivna kršćanska zauzetost, iako se možda doima skrivenom i skromnom, ustvari predstavlja najsveobuhvatniji i najdjelotvorniji oblik ljudskoga djelovanja. U Knjizi o Jobu čitamo da je sâm Bog taj koji čini da narodom poradi njegovih grijehâ kraljuje licemjerni čovjek (usp. Job 34,30 Vulgata). Razmišljajući o tome retku, sveti Toma Akvinski je zapisao da ćemo se zle političke situacije na najbolji način riješiti tako da uklonimo grijeh. Obraćanje svakoga od nas, po Kristovoj milosti i istini, predstavlja naš najučinkovitiji i najglasniji politički glas. Na

taj ponizan, tihi i jasan način mi u svom životu prihvaćamo autoritet Krista Kralja. Muškarci, koji su pozvani da budu glava svoje obitelji i u zajedništvu sa svojim ženama u odgoju djece, svojom će poslušnosti Kristu moći u svojoj obitelji uspostaviti Kristov poredak. Više neće slijediti ideje da svaki član obitelji ima pravo i autoritet suditi što je dobro, a što zlo, već će svoju djecu odgajati u istini, tj. u skladu s naravljju stvari, jer Bog je taj koji je Stvoritelj i upravitelj svake naravi. Svjedočanstvo takvih obitelji postaje po samom njihovu načinu življenja kao jedna propovijed, kao jedan znak Božje pravednosti i ljubavi koji široj zajednici svjedoči o njihovu manjku pravednosti i ljubavi.

Na sličan način kao i glave obitelji, i glave društva imaju naravni autoritet da donose i sprovode zakone po pitanju vremenitih dobara. Autoritet vladara nije apsolutan, već on kao svoju mjeru i granicu ima zapovijed da se Bogu podaje ono Božje po vršenju naravnoga i Božjega zakona. Dobar vladar je Božji dar. Mi na njega nemamo nikakvo pravo, ali ako umjesto u svetosti živimo u zlu grijeha, možemo li reći da je nepravda ako nama vladaju grešni i zli ljudi? Imati dobrog vladara i jedinstvenu dobro uređenu zemlju može predstavljati blagoslov, ali to nije nužni uvjet na našem putu svetosti. Božja milost je nadnaravna zbilja koju primamo kako bismo se jednom našli u kraljevstvu nebeskom i kako bismo sada na ovoj zemlji mogli izbjegavati zlo grijeha. Politička zajednica pak je naravna zbilja u vidu općega dobra koje je vremenito, ovosvjetsko dobro.

Jednu od danas često zanemarivanih opasnosti za obiteljski i društveni život predstavlja racionalizacija zla. Racionalizacija zla znači nalaženje razloga i opravdanja za činjenje zla na način da se odbacuje krivnja za grijeha i nužnost uspostave pravde. Što više racionaliziramo grijeha i slabosti svojih milih i dragih, to nam se njima protivne kreposti počinju doimati neracionalnima i nenužnima. I na koncu, umjesto da kao vjernici svojim molitvama, primjerom, prisutnošću i riječima evangeliziramo svoje bližnje, njihovi svjetonazori će polako nas početi mijenjati. Umjesto da budemo sol zemlje i svjetlost svijeta u svojoj sredini, mi ćemo na koncu obljutaviti i potamnjeti. Razlog tomu je narav dobra. Budući da je u naravi dobra da se razdaje, ako se uvjerimo da nema potrebe da dajemo i dijelimo dobro koje nam Krist daje, ono će i u nama početi slabiti, sve dok u potpunosti ne nestane.

Kršćanski stav

U svojim obiteljima, uslijed današnje nezavidne društveno-političke situacije u svijetu, nerijetko susrećemo dva poprilično radikalna stava. Prvi stav je onaj pesimizma. Za takav stav možemo naći raznorazna opravdanja jer stanje je objektivno poprilično loše, a moguće je pretpostaviti da će postati još i gore. Drugi stav je onaj slijepoga optimizma ili, kako se to danas kaže, bivanja pozitivnima. Riječ je o stavu odbijanja da se suočimo s činjenično lošom zbiljom i svoj pogled usmjerujemo samo na ono što nam se doima dobrim i ugodnim.

No, kakav je kršćanski stav? Kršćanski stav može biti samo onaj kojim nasljedujemo Krista. A Krist je uvijek bio jasan u pitanju zla i grijeha, kako onoga u društvu tako i zla koje je njega osobno pogodilo. On nije od njega odvrtao pogled, niti je bio pesimističan. Dapače, navijestio je radosnu vijest da su oni koji su ožalošćeni ustvari blaženi (usp. Mt 5,4). Krist je time obrnuo logiku ovoga svijeta prema kojoj iščekujemo da budemo sretni u ovome svijetu ili to čak zahtijevamo kao svoje pravo. Krist je učinio potpuni zaokret. Poučio nas je da je ovaj svijet dolina suza, a da on njime upravlja ne kako bi nas učinio sretnima na ovome svijetu, već u onom budućem. Time je naše oči otvorio da možemo gledati istinu: istinu o pokvarljivosti ovoga svijeta, istinu o Kristovu kraljevanju nad ovim svijetom i istinu o kraljevstvu nebeskom. Zbog toga možemo izjaviti da je kršćanski pogled na svijet ustvari trezveni realistični pogled koji je svjestan i onoga što je dobro i onoga što je zlo u ovome svijetu, ali koji je povrh svega toga usmjeren na *Kralja kraljevâ i Gospodara gospodarâ* i koji se uzda u njegovu *Riječ* da ćemo jednoga dana s njime kraljevati u kraljevstvu nebeskom. Zato nas nikakva loša obiteljska ili politička situacija ne može rastaviti od ljubavi Kristove. To možemo učiniti samo mi sami svojim grijesima. I zato, kao najveći čin ljubavi koji možemo iskazati prema Bogu, samima sebi, svojoj obitelji i svoj domovini, klonimo se grijeha, klonimo se bezakonja!

Mali vjeronaučni leksikon

Politeizam

Politeizam (prema grč. πολύθεος: koji pripada mnogim bogovima), oblik religije u kojem postoji vjera u više, odnosno mnogo božanstava, a koja se najčešće predočavaju u obliku ljudske osobe; hrvatska inačica mnogoboštvo. Riječ je o personifikacijama nekih božanskih atributa, o obogotvorenju neke ljudske djelatnosti ili prirodne sile. Njihov je kult promicalo, manje ili više različito, svećenstvo u predodžbi panteona (svi bogovi skupa, sveboštvo), poglavito od helenističkoga razdoblja. Božanstva su uglavnom međusobno genealoški povezana, pri čem često na vrhu panteona stoje božanski parovi (Zeus–Hera, Apolon–Artemida, Jupiter–Junona) ili božanstvo/stvoritelj (Brahman); kada se jedno božanstvo uzdigne iznad ostalih (npr. Zeus ili Jupiter), riječ je o henoteizmu (monokultizam ili monolatrija). Politeizam se javlja u ranim visokim kulturama oko 3000. pr. Kr. Bio je najrašireniji religijski oblik antičkoga svijeta, sredozemnoga i bliskoistočnoga (egipatska, mezopotamska, grčka i rimska religija); pripadale su mu germanska, keltska, slavenska, aztečka i mayanska religija, a javlja se i u pučkim oblicima hinduizma i budizma.

U grčkom politeizmu božanstva, pa ni Zeus, nisu posljednja, apsolutna zbilja, jer su i ona podložna kozmičkoj sudbini. Zato su politeistički religijski oblici samo arhaičniji oblik kozmičke ili panteističke religije. Nema pouzdanih povijesnih ni etnoloških dokaza da je politeizam evolutivni ishod animizma, jer se pojavljuje i u visokorazvijenim civilizacijama (antička Grčka, Rim, Indija, Kina).

Politički ateizam

Politički ateizam, praksa koja se na političkom području očituje kao da nema Boga ni kršćanskog morala; oblik praktičnog ateizma.

Idejni mu je začetnik Niccolò Machiavelli, a prakticirali su ga katolički i protestantski vladari u XVI. i XVII. Stoljeću.

U širem smislu, isključenje Boga i kršćanskog morala iz političkog djelovanja i ponašanja. U tom smislu politički ateizam obilježje je laicističkih društava XIX. i XX. stoljeća (liberalizam, socijalizam, komunizam, fašizam, nacizam).

Sveti Andrija - pravi adventski svetac

Sveti Andrija apostol gotovo se uvijek slavi u vrijeme došašća i obično je prvi blagdan u vremenu pripreve. Kako se sveti Andrija nije susreo s Isusom sve do početka svoje javne službe, Andrijino djelovanje u Evanđelju po Ivanu pruža nam savršen uzor za advent.

Sv. Ivan Zlatousti tumači o svetom Andriji i objašnjava kako se on uklapa u ovo doba prije Božića.

„Nakon što je Andrija ostao s Isusom i mnogo toga naučio od njega, takvo blago nije zadržao za sebe, nego je požurio podijeliti ga sa svojim bratom. Zapazite što mu je Andrija rekao: ‘Pronašli smo Mesiju, to jest Krista’. Primijetite kako njegove riječi otkrivaju ono što je naučio u tako kratkom vremenu. Otkrivaju žar i brigu ljudi zaokupljenih ovim pitanjem od samoga početka. Andrijine riječi otkrivaju dušu koja s najvećom čežnjom čeka dolazak Mesije.”

Sveti Andrija je bio poput mnogih Židova iz 1. stoljeća, iščekivao je dolazak Mesije. Nije znao kada će Mesija doći, ali se nadao da će se jednog dana njegova čežnja ispuniti.

Ovo je važna lekcija za nas. U svojim srcima trebamo gajiti posebnu čežnju za Isusom, iščekivati ne samo njegov drugi dolazak, nego i njegov dolazak k nama u daru Euharistije. Jedna od primarnih obilježja kršćanina jest provesti svoj život žudeći biti s Isusom.

Vladimir Blažanović, *Poziv prvih učenika*

Sveti Ivan Zlatousti nastavlja svoj komentar i bilježi kako želja svetog Andrije da podijeli radosnu vijest sa svojim bratom ističe još jedan središnji ključ došašća.

„Andrijine riječi otkrivaju dušu koja s najvećom čežnjom čeka dolazak Mesije, raduje se njegovom dolasku s neba, raduje se kad se pojavi i žuri navijestiti drugima tako veliki događaj. Ovo je pravi primjer dobre volje među braćom, ljubaznog srodstva i iskrene naklonosti.”

Jedna od najvećih zadaća koje imamo kao kršćani jest podijeliti radost koju smo primili s drugima. Za vrijeme došašća čekamo Božić, a kada Božić stigne, pred nama je izazov podijeliti tu Isusovu radost s drugima.

Dok hodimo kroz došašće, neka nas sv. Andrija apostol zagovara i pomogne nam podijeliti radost pronalaska Isusa s drugima.

Svjedočim za istinu

U vremenu najžešće agresije na Hrvatsku – sjećam se kao danas – vrtjela se na radiju pjesma čiji je stih glasio: „Ima samo jedna istina.“ I bili smo uvjereni da je samo jedna istina, a ta je da imamo pravo na dom i domovinu i da je ta istina neoboriva, baš zato što je istina. Uskoro smo, s određenom gorčinom, postali svjesni: koga u svijetu briga za našu istinu? I danas u političkim i inim sučeljavanjima na televiziji, koga zanima istina? Svatko ima svoju. Pa će se tako, na primjer, kada je u pitanju pobačaj, u nedogled diskutirati o kruškama i jabukama. Jedni će govoriti o pravu žene na izbor, dok će drugi govoriti o pravu nerođenog djeteta na život. Ima li načina da se itko poljulja u svojoj istini? Možemo li uopće govoriti o apsolutnoj istini? Je li stvarno moguće da ima samo jedna istina?

Pred silnim Pilatom koji je u svojoj ruci imao njegov život, Isus s punom sviješću svjedoči: „Ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i došao na svijet da svjedočim za istinu. Tko je god od istine, sluša moj glas.“ Crkva vjeruje i naviješta da postoji samo jedna istina a to je Bog u svome djelovanju i u svojoj Riječi, to jest u Isusu Kristu, vječnoj Božjoj Mudrosti, koji jasno govori što je istina. Za kršćane je istina da čovjek ne živi samo o kruhu. Istina je da čovjek ne smije ni poželjeti tuđu stvar, da ne smije s požudom ni pogledati ženu svoga bližnjega. Istina je da treba čuvati život svakoga djeteta, onoga rođenoga i onoga nerođenoga. Istina je da treba praštati svojim neprijateljima, da treba činiti dobro onima koji nas mrze. Istina je da stvarno, ali baš stvarno treba voljeti bližnjega kao samoga sebe. Istina je, kako veli Pavao, da sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama.

Istina nije relativna. Nije ovisna o vremenu, političkim prilikama, ne pazi na političku i inu korektnost. Kao što je istina jasna u prirodnim znanostima (Pitagorin poučak!), vjerujemo da je posve jasna u našim odnosima prema Bogu, prema bližnjemu i prema samima sebi. Bez obzira na to što rekli hrvatski ili europski zakoni i uredbe, bez obzira na to što govore oni vječiti podrugljivci i rugači, bez obzira na to što ta istina itekako i mene samoga žulja. Isus je Kralj neba i zemlje upravo zato što je ostao vjeran istini. On je Istina. Zato je on snaga i nadahnuće svim kršćanima i svim ljudima dobre volje.

Ozdravljenje sjećanja

osvrt na hodočašće u Vukovar

Pater Anto Bobaš

Tekst donosimo po odobrenju autora

Kako smo se u koloni približavali vukovarskom groblju, moje razočaranje bivalo je veće i veće, posebno zato što sam svojim očima gledao kolika se masa ljudi odmah vraćala s groblja. A na pitanje – hoće li ulazit' u groblje, hoće li ostat' na svetoj misi – samo bi se čulo: Ma mislim da to nema smisla,

Cijeli ovaj svijet ispresijecan je granicama. Staze i putovi kojima koračamo il' se vozimo, označeni su znakovima ograničenja, zabrana – a naš ljudski život obilježen je sjećanjima.

Krajevi, koje hrvatski narod nastanjuje, posebni su jer su ispresijecani granicama koje dijele istočno od zapadnog Rimskog carstva; dijele pravoslavne kršćane od katolikâ, dijele kršćane od muslimanâ. – Još je toliko pričâ i pjesama koje se prenose s koljena na koljeno, a pričaju o hrabrosti i budnim čuvaju sjećanja na stare granice između Turskog i Austro-ugarskog carstva.

– Sve je to povijest, kazat' ćemo; zašto se onda vraćat' unazad tol'ko daleko, zašto uvijek iznova kopat' po sjećanjima?

Točno, kažem ja, ne treba ići tol'ko daleko; ali, zar se ne treba ni sjećati? – Naime, kad su sjećanja u pitanju, čini se da smo mi Hrvati u tome posebni – i to zato što sve pre-brzo zaboravljamo.

No, kad su sjećanja u pitanju, mene ne brine to vraćanje unazad, ni kopanje; čini mi se da bi puno bolje, kad bismo se upitali: kako ozdravit' sjećanja? Kako ih izliječit'?

Prvu stvar koju trebamo zajedno s drugima činit', jest – prizvat' sjećanje na Bogo-Čovjeka koji je u noći prije svoje smrti, okupio oko sebe učenike i dao im svoje tijelo i svoju krv, i rekao im: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen!“ [Lk 22,19]

Zajedno, dakle, s onima koje zovemo braćom i sestrama u vjeri, zajedno s njima prizvat' to prastaro sjećanje – po sebi je to čin ozdravljenja, čin potpune i ranjive ljubavi koja preobražava sva druga sjećanja, kol'ko god ona teška i tužna bila.

U svjetlu Kristova križa na kojemu se naš Spasitelj uvijek iznova razapinje za svakoga od nas, jedino dakle u tom svjetlu i u ozdravljenom sjećanju moći ćemo bez straha gledat' u ono što je prošlo.

A istinsko ozdravljenje sjećanja dogodit' će se onda – kad se ljudi, koji su po mnogo čemu bili i ostali različiti, kad se zajedno počnu sjećat' onoga što je bilo patnja i poniženje svima – i jednima i drugima. – I pri tom nikad' ne zaboravit' na molitvu!

Dok slavimo euharistiju, okupljeni kao zajednica oko istog stola, mi prizivamo sjećanje na Isusa. U naše molitve mi tada uključujemo i sve naše drage pokojne – sve ubijene i nestale, sve ponižene i bez suđenja osuđene, izbjegle i prognane...

– Za sve njih mi čuvamo mjesta u našim molitvama. Njihova žrtva slika je Kristove žrtve na križu, koju mi kršćani svakoga dana i svake nedjelje ponovno oživljavamo u slavlju svete mise, pod prilikama kruha i vina.

U tom svetom činu gozbe-euharistije mi zajedno slavimo Posljednju večeru, muku, smrt i uskrsnuće Bogo-Čovjeka Isusa Krista, koji je umro na križu, a kojega je Bog uskrsio od mrtvih.

Na koju god stranu da se okrenemo, posvuda oko nas toliko je ratnih stradanjâ i razaranjâ; Ukrajina, Gaza – sve jedan za drugim, veći od većega – zločin protiv čovjeka i čovječnosti!

Naša sjećanja su kroz ove dane posebno uz tužnu 33. obljetnicu vukovarskih stradanjâ.

Rat je pokrenuo mnoge sile zla. One nisu začepjene u boci, već su tu negdje. Posijane sjemenke zla bude i pitanje: je li dovoljno samo jednom godišnje spomenuti se onoga, što je ostavilo neizbrisiv trag u dubinama osobnih životâ i u kolektivnom sjećanju?

Ne obvezuje li Vukovar na aktivno i trajno sjećanje? – I to ne sjećanje radi gajenja nekakve mržnje, nego radi istine koju smo dužni tražiti!

Poticaj za ova i ovakva razmišljanja mi je Riječ Božja iz Evanđelja po Marku, koja pred mene stavlja isto pitanje: kad nam se dogode ozbiljne stvari u životu – i kad nas život pritisne, jesmo li onda na strani Istine ili smo na strani interesa?!

Točno je, da sve prođe – k'o što su prošle i ove 33 godine; ali i sve dođe na svoje, sve dođe na naplatu; svi plate, kad-tad.

– U svemu tomu, najviše fascinira čovjeka spoznaja o sebi samome: kol'ko sam u danom trenutku bio Čovjek, a kol'ko lažac?!

Dok pravi Čovjek uvijek stoji uz Istinu, pa makar visio i na Križu – lašci se bez imalo srama okreću onako kako vjetar puše. S lašcima je uvijek tako, njima je interes radi interesa, a ne radi Istine.

U Životu je uglavnom pitanje Istine – pitanje interesa; zato svaki drugi interes osim Istine, jest na štetu Istine.

Zanio se bio agresor, zaboravila ona bradata lica na istinu koja kaže, da nijedna sila nije dovijeka!

Danas, 33 godina kasnije, noć se i opet nadvila nad svježe grobove i čita imena svojih poznanikâ. Majke zatvaraju dvorišne kapije, da više nikad ne dođe zlo koje je njihove voljene i drage otelo iz njihovih životâ.

Ništa neću pitat' heroje, pustit' ću ih nek u miru spavaju, mnogi na još ne-zanim mjestima – poput onog mladog Francuza, čije zemne ostatke oslobođene od svake muke njegova Majka još traži.

Gledaju nas s druge strane neba. Da mi je zamislit njihove poglede.

– Jesu li ponosni, dok gledaju nas danas?

– Je li njihov Grad onakav, za kakvog su se oni borili?!

– Je li njihova Domovina onakva, kakvu su je sanjali i za kakvu su život dali?!

– Ili mi od njih i opet moramo skrivat svoje poglede?! Jer nam je mnogima i danas svejedno!

Kad sve prođe i kad dođe kraj, posebno tada nije nimalo lako nosit' se sa spoznajom da sam kumovao protiv Istine radeći isključivo za svoj interes.

Najbolniji su postovi nakon takvog otrežnjenja. Kad čovjek shvati, na kojoj god funkciji bio, da Istini treba služit' bez osobnog interesa – da bi se za plaću dobilo samo Nju / Istinu, onda nije nimalo bitna funkcija, položaj.

– O da su političari s koje god strane – naši-njihovi-ne-bitno, da su samo ovaj detalj uzimali više ozbiljno! – gdje bi nam bio kraj?!

Prekjučer, 18. studenog, krenuo sam u 1.00s ujutro s članovima Dominikanske mladeži (DOMA) iz Rijeke put Vukovara (prvi put na taj dan), da bismo i mi stigli na „Kolonu sjećanja“ i cjelodnevni program koji će svoj vrhunac imat' na Vukovarskom groblju u 13.00s., u slavlju svete mise – za sve žrtve u Domovinskom ratu.

Usput smo uzeli u naš autobus i grupu mladih iz Zagreba, s Pešćenice – zajedno s Fr. Ivanom Dominikom Iličićem; svi smo onda zajedno krenuli put Vukovara.

Željeli smo i mi koračat' u „Koloni sjećanja“, od Vukovarske bolnice, pa sve do groblja gdje će se slaviti' sveta misa.

Slaveći euharistiju, htjeli smo se sjetiti' sviju ubijenih i nestalih, ali i sviju živih; Crkva zemaljska tada moli zajedno s Crkvom nebeskom; to je vrhunac onoga lijepoga u našoj kršćanskoj vjeri, što budi nadu u uskrsnuće i u ponovni susret.

Veličanstveno je bilo biti dio tolikog broja onih koji su došli sjećati se i moliti za pokoj onih koji su svoje živote dali za ono u što su vjerovali.

Posebno sam bio ponosan, kad sam došao pozdravit' moje zemljake iz Lašvanske doline, koji su pješčili 6 dana – da bi stigli u Vukovar. Stajali su zajedno s hrvatskim barjakom, na kojem je pisalo: „Hodočašće, Srednja Bosna – Vukovar“.

A onda, kako se kolona polako stvarala, naprijed su stale stotine i stotine mladih u bijelim majicama, na kojima su pisala imena poginulih i ubijenih u borbama u Vukovaru.

Naravno da je tako velik broj sudionika od samog početka usporavao normalan hod kolone te je koračanje bilo naporno i s puno stajanja.

Govorio sam najprije sebi, a onda i mladima s kojima smo Fr. Ivan D. i ja bili krenuli, da su sjećanje i molitva od velike važnosti, i da je to glavni razlog – zašto smo prevalili toliki put.

I kako smo se u koloni približavali vukovarskom groblju, moje razočaranje bivalo je veće i veće, posebno zato što sam svojim očima gledao kolika se masa ljudi odmah vraćala s groblja.

Koračao sam u tišini, ali uši su i ne htijući slušale, što se sve u blizini govori. Toliko prodavanje pameti, toliko šupljih priča na jednome mjestu, teško da se tog dana moglo naći igdje drugdje.

Svi su nešto bili pametni, kako ovoliku masu sudionika bolje organizirat', kako napraviti bolji program...

A na pitanje – hoće li ulaziti u groblje, hoće li ostat' na svetoj misi? – samo bi se čulo: ma mislim da to nema smisla, bolje da malo negdje sjednemo... vidio sam, da ima ondje dobar roštilj, tamo se toči pivo...

Ipak, najveće je moje razočaranje bilo onda, kad sam vidio mlade u bijelim majicama i s imenima poginulih branitelja, kako prije samog ulaska u groblje prave zaokret – i u velikim grupama se vraćaju u grad.

Htio sam stat' ispred sviju njih i pitat' ih: ej, ljudi, pa zašto ste vi uopće došli?!

– Molitva i sveta misa, pa to je onaj vrhunac naše kršćanske zahvale svima njima koji su svoje živote dali, da bismo mi mogli slobodni i u svojoj Državi živjeti ovaj današnji dan!

Tim više mi je bilo drago, što su mladi iz Dominikanske mladeži (DOMA) svi do jednoga ostali zajedno s nama svećenicima na groblju, gdje smo slušali lijepu riječ iz propovijedi Zagrebačkog Nadbiskupa mons. Dražena Kutleše – i molili se zajedno s okupljenim vjernicima za vukovarske i naše heroje.

Neka im je svima pokoj vječni u Božjem okrilju!

Počivali u ljubavi Božjoj. Amen.

NAŠI POKOJNI

DAMIR KOLMAN,

PU zagrebačka, 27. studenoga 1991.

ZORAN BRKIĆ,

MUP, Lipik, 28. studenoga 1991.

MILJENKO ĆUTUK,

PU osječko - baranjska, Vinkovci, 28. studenoga 1991.

MARIJAN SABLJIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Lipik, 28. studenoga 1991.

VLADIMIR STOJIĆ,

(ATJ), PU osječko - baranjska, Psunj? Nova Gradiška ?, 28. studenoga 1994.

PAVO FUNARIĆ,

PU brodsko - posavska, Novi Perkovci, 29. studenoga 1991.

VLADIMIR TOMAŠIĆ,

MUP, Pakrac, 29. studenoga 1991.

IVICA BOŠNJAK,

PU splitsko - dalmatinska, Ruskamen, 29. studenoga 1992.

STANISLAV VUČIĆ,

PU splitsko - dalmatinska, Ruskamen, 29. studenoga 1992.

TOMISLA, ĐAKOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Gašinci, 29. studenoga 1992.

IVICA JANOCH,

PU zagrebačka, Zagreb, 30. studenoga 1992.

POČIVALI U MIRU!